

אש קדש

הציבור מתבקש לדחוף!

מגלות לגאולה: איזהו חכם? הרואה את ה'בן' הנולד מ'בין המיצרים'!

בכולל או בעבודה, המשיח יכול רק לשבש לנו את התוכניות.

אז תחילה בא נוציא את הראש מהארווה ונסתכל על הדברים במבט אחר.

אך לפני שנסתכל על הגאולה במבט אחר, אנו מוכרחים להסתכל על הגלות במבט אחר כי בעצם תיארת פה נושא כאוב אחד, אך האמת שהוא תלוי בנושא נוסף והוא היחס שלנו לימים אלו בהם אנו עדיין בגלות.

אצל רבים מאיתנו שלושת השבועות הפכו להדחקה כללית, ימים שרק צריך שיגמרו כמה שיותר מהר בדרך לנופש הנכסף.. הבעיה המרכזית הפכה מזמן להיות הקושי לחיות בלי מוזיקה.. ובתשעת הימים אנו מוצאים את עצמנו רצים מסיום לסיום.. וכן הלאה.

זה לא קורה מחוסר איכפתיות חלילה, אלא מתפיסה לא נכונה של עבודתנו בימים אלו. הפתגם אומר שמי שלא יודע לבכות כמו שצריך לא יודע גם לשמוח כמו שצריך.. אז בא ננסה תחילה לרדת לשורש העניין.

מצד אחד ברור שימים אלו הם ימים קשים של אבל על חורבן הבית והגלות הנוראה, אך מצד שני הספרים הקדושים מלאים בדיבורים על גודל ימים אלו. להלן כמה דוגמאות.

המלך בשדה

ידוע מהמגיד ממעזריטש זי"ע על הפס' כל רודפיה השיגוה בין המיצרים', כל רודפי - קה, היינו מי שמשתוקק להתקרב לה', יזכה לזה בימי בין המיצרים! הריז'נער זי"ע אמר ששלושת השבועות הם כמו אבנים טובות שגדלים תחת הרי החושך, וכשיבוא משיח צדקנו יהיו אלו ימים טובים כי שלושת השבועות הם כנגד שלושת הרגלים!

כמובן שאני לא מכליל ויש חריגים כאן ושם. אני מקצין את הדוגמאות כדי להמחיש את הבעיה, שאותה איני מתיימר לפתור או להטיף לעם כיצד לנהוג, אלא פשוט מנסה לעשות לעצמי סדר בבלגן הזה ואולי יתרוו הדברים גם בפני הקוראים.

בסיס הבעיה הוא כמובן בחיבור של האדם לעבודתו, אדם שמבין שכל מה שהוא עושה זה רק לעשות רצון ה', ברור שהציפייה שלו לגאולה מיידית גדולה כדי שיתגדל וישתבח שמו יתברך, ועל כך עבודתנו תמיד לחיות את הדברים שאנו עושים, אך חושבני שעוד לפני כן יש צורך לשנות משהו בראש.

ברמה הפרקטית הבעיה היא שכמעט לא מדברים על העניין הזה, והמעט שכן מדברים יוצר אצלנו בראש מנגנון רתיעה ממה שיקרה מרוב גירסאות ודעות על מה שיקרה, ולכן אנו מדחיקים זאת. אז לפני הכל צריך לנקות את הראש ולהבין, שאמנם, לא נדע איך יהיו הדברים עד שיהיו כדברי הרמב"ם הידועים, אבל וודאי שהם לא ישבשו את התוכניות. אלא אדרבה. אך כיצד נשנה זאת בתודעה?

מסופר שאחד בא לפני הרבי מקוצק זי"ע וסיפר לו שהוא קנה סוס יקר מגזע משובח והלווה לצורך כך סכומים גדולים וכעת הוא לא מצליח לפרוע את חובותיו, השיב לו הקוצקע"ד בוודאי שלא תצליח כי מאז שהכנסת את הראש לסוס שלך הוא הפך לאורווה, ואורווה לא יכולה לשלם חובות...

נשמע משעשע, אך האמת שכל מי שענה בצורה כנה לשאלה הנ"ל, נמשל לבעל הסוס כי הראש שלנו נמצא עמוק באורוות השיגרה והסתגלנו למצב הגלותי, אם נראה לנו שאנו מסודרים ביישיבה או

השבת, שבת חזון, נתחיל את חומש דברים, ובאווירת הימים שאנו בעיצומם ברצוני להעלות השבוע עלי גיליון נושא כאוב מאוד, וכמובן, לנסות למצוא מזור לכאב בראי פרשתנו ובדברי רבותינו.

נמצאים אנו בעיצומם של שלושת השבועות, ימים של התבוננות מעל הכל, וזה הזמן להתבונן בפתירות בנושא המרכזי, שלמצער כמעט לא מדברים עליו. להישיר מבט, ולענות על השאלה הבאה בכנות! לפחות בינינו לבין עצמנו.

האם אנחנו רוצים משיח עכשיו???

אז לפני שאתם עונים, עשיתי בשבילכם את העבודה ושאלתי רבים וטובים, וכמעט כולם התחמקו בצורה כזו או אחרת.. זה אמר שהוא רוצה אבל לא ממש עכשיו... שיבוא אחרי בין הזמנים.. אחד אמר שהוא מוכן מיד אחרי הקעמפ.. ואחר השיב שהוא רוצה בכך מיד בסיום השבע ברכות האחרון של אחותו... הצד השווה שבכולם שהם חשים שהמשיח הולך לשבש להם את התוכניות, ואם כרגע פחות או יותר הכל טוב עדיף שימשיך ככה לעת עתה.

להבדיל, מי שביקר במחלקות הקשות בבתי החולים ל"ע וישאל את המאושפזים את השאלה הנ"ל, קרוב לוודאי שכולם יענו פה אחד שהם רוצים משיח הרגע! הם לא יתחשבו לרגע בתוכניות שלהם לחיים. אתם מבינים איזה מצב אבסורדי נוצר כאן?! דווקא אצל מי שמסודר פחות או יותר ויושב והוגה בתורה בשמחה, הציפייה לגאולה לא בעיצומה בלשון המעטה, ואילו אצל מי שנמצא בחוסר ודאיות ובמצבים לא נעימים הציפייה לגאולה ממש כאוויר לנשימה.

אז מה הולך פה?! האם אנו חפצים כעת בביאת המשיח?

המגיד מקוונין' זי"ע אמר שימים אלו מסוגלים לתשובה כי הוא כמו שהשר מסתובב בעיר הוא קשוב לכל קוראיו, כך גם כאן המלך בשדה!

ה'קדושת לוי' זי"ע כותב שמה שנראה עכשיו הגלות לא טוב, באמת להקב"ה נגלה כל הנסתרים שהכל הוא טובה לישראל!

מרן ה'בן איש חי' זי"ע כותב בהקדמה לפרשתן שחודש זה נקרא אב שהוא עתיד להיות לכל החדשים מאחר שנעשו בו רעות, מוכרח שיהיו בו טובות מרובות יותר מכל חודשים על דרך שנאמר שמחננו כימות עיניתנו!

זהו רק מעט מזעיר, אבל הנקודה כבר ברורה, ונשאלת השאלה האם כל זה נוגע להיום? הרי עכשיו אנו בגלות ולכאורה מה שצריך להיות זה רק אב וצער, אז מדוע רבותינו מאריכים רבות על עומק הטוב והרחמים הטמון בימים אלו, הרי כל המאמרים האלו לא כל כך מוסיפים לאבל וליגון? בקיצע'ר, זה ימים של קירוב או ריחוק?

התשובה היא שכל זאת נצרך כדי ללמדנו מהו היחס הנכון כבר היום לגלות. התורה לא חפצה בז'אנר של עצב ודיכאון, בעצבות לשם עצבות, אלא באבלות עם מטרה! מטרת האבלות בימים אלו היא לא שנשקע חלילה בגלות אלא אדרבה שנתרומם ממנה בדרך לגאולה!

לכן כל דיבור של גלות מתובל כבר בגאולה. גם ההפטרות הקשות אותם אנו קוראים בשלושת השבועות מסתיימים בפסוקי נחמה, כי לאבלות שלנו יש פואנטה!

אם התפיסה הזו שכבר בגלות אנו צריכים לחיות את החלק של הגאולה נשמעת לכם המצאה של החסידות, אז יש לי חדשות בשבילכם! זהו מתכון האבל היהודי אלפי שנים אותו התחילו כבר התנאים!

המפורסם שבהם הוא רבי עקיבא בסוף מכות שהגיע עם חבריו התנאים להר הבית וראו שועל שיוצא מבית קדשי הקדשים, התחילו הם בוכים ור"ע מצחק והסביר להם שהוא צוחק בגלל מה שהם בוכים, הם בוכים בגלל שנבואות החורבן התקיימו, והוא צוחק כי אם זה התקיים בוודאי גם נבואות הגאולה יתקיימו!

רבינו הח"ח מביא בספרו אהבת חסד מאבות דרבי נתן "פעם אחת היה ריב"ז יוצא מירושלים, והיה ר' יהושע הולך אחריו וראה בית המקדש חרב. אמר ר' יהושע אוי לנו על זה הוא חרב מקום שמכפרים בו עוונותיהם של ישראל. אמר לו בני אל ירע לך, יש לנו כפרה אחרת שהיא כמותה, ואיזה? זה גמילות חסדים" אני לא מבין, מדוע רבי עקיבא צוחק מעכשיו? מדוע רבי יוחנן בן זכאי אומר מעכשיו 'בני אל ירע לבבך', הרי עכשיו בתנל"ס בית המקדש חרב?

אלא הם הם הדברים האמורים. יש פה משהו עמוק בדברי התנאים שצופים פני גאולה כבר עכשיו בתוך הגלות, כי כל המטרה של האבלות היא שנתחבר ונתרומם ממנה לגאולה! תיארונו מצב כאוב כיצד אנו מדחיקים את הימים האלו, מצב זה נובע מתפיסה שגויה שצריך להיות רק באבל וצער, ואכן, אף אחד לא רוצה להיות בדיכאון ולכן בורחים מזה, אך אם נשנה את התפיסה ונעבוד את העבודת הימים האלו בדרכם של התנאים ורבותינו הק' נוכל להתחבר אליהם באמת.

קומי רוני - דייקא בלילה!

חשבתי להוסיף בעניין על דרך הצחות, הרי אחד הפסוקים המזוהים ביותר עם תיקון חצות והאבלות על חורבן הבית הוא 'קומי רוני בלילה שפכי כמים ליבך נוכח פני ה' בפן המוויקאלי פסוק זה מוכר לנו משתי זוויות שונות לחלוטין, האחד מהלחן הברסלבאי המקפיץ 'קומי רוני, רוני בלילה'.. והשני מהלחן המשתפך של שלמה קרליבך 'שפכי כמים ליבך'.. זה כל היסוד שאנו מדברים, שהאבלות שלנו, באה עם תוכן, עם השתפכות והתרפקות, ובסוף זה יתבטא גם בריקוד..

קומי 'רוני' בלילה, דייקא בלילה, בחשכת הגלות, צריכים אנו להגיע ל'רוני'. בהקשר זה נצטט משפט נפלא. פעם שאלו את שלמה קרליבך שהלחין כמעט את כל פס הקול היהודי כיום, מהו ניגון יהודי אמיתי? והוא השיב, ניגון שאפשר גם לבכות איתו וגם לרקוד איתו, הוא ניגון יהודי אמיתי!

כשבוכים - גודלים!

לפני כמה שבתות פגשתי חבר שניסה להרגיע את התינוק שלו שבכה ללא הפוגות, שאלתי אותו למה הוא לא נותן

לו מוצץ ומסיים ת'סיפור, והוא ענה לי, זה טוב שהוא בוכה כי הרופאים אומרים שהתינוק בוכה זה אומר שכעת הוא גודל. איני יודע האם זה נכון מבחינה מדעית.. אבל המשפט מאוד תפס אותי 'כשבוכים גודלים!' מכאן השמחה כבר בשעת הבכייה יותר ברורה!

ומגלות לגאולה, אחרי שהבנו את מהות הגלות ננסה להבין את מהות הגאולה בראי פרשתנו.

בפרשתן כשמשה מוכיח את בני ישראל על המרגלים הוא אומר להם 'ותקרבוני אלי כלכם ותאמרו נשלחה אנשים' וכ'ו וברש"י 'ותקרבוני אלי כלכם, בערוביאי ולהלן הוא אומר 'ותקרבוני אלי ראשי שבטיכם וזקניכם.. אותה קריבה היתה הוגנת, ילדים מכבדים את הזקנים ושלחון לפניהם, וזקנים מכבדים את הראשים ללכת לפניהם, אבל כאן ותקרבוני אלי כלכם בערוביאי, ילדים דוחפים את הזקנים, וזקנים דוחפים את הראשים'.

ולכאורה תמוה מדוע משה רבינו מזכיר להם עכשיו את הר סיני? מתי שצריך לפרגן שיפרגן ומתי שצריך להוכיח שיוכיח?

אומר החידושי הרי"ם זי"ע חידוש עצום. הטענה של משה רבינו לא הייתה למה הם דחפו במרגלים אלא מדוע הם לא דחפו במתן תורה!?

משה רבינו תמה איך הם רואים את הקב"ה יורד עם כל פמליה של מעלה לתת את התורה, והם עומדים מסודרים ולא רצים אל האש הגדולה, אבל לא הוכיח אותם על כך כי חשב אמר שזה טבעם. אך במרגלים שראה איך הם רצים, הבין שזה לא עניין של טבע.. ולכן חזרה הטענה עליהם איך במתן תורה הם לא רצו!?

אם עכשיו שאנו עדיין בגלות לא נישאר שאננים אלא נדחוף את עצמנו בדרך לגאולה, נאיר בעצמנו את נקודות האור כבר בתוך החושך, אז נבין יותר ויותר שלא רק שהגאולה לא תשבש לנו את התוכניות ח"ו, אלא אדרבה היא תסדר לנו את כל התוכניות! נבין שמה שהולך לנו עכשיו טוב, זה רק ניצוץ של גאולה בתוך הגלות. אך בגאולה עצמה ברור שהטוב יהיה לאין ערך ושיעור, וכך נוכל באמת לצפות לביאת משיח צדקנו! עכשיו!

א פרייליכץ שאבע'ס